

Mnichovské spiknutí - historický příklad současné politické praxe

- CZ24 News | 4. října 2019

V noci z 29. na 30. září 1938 podepsaly hlavy Francie, Velké Británie, Itálie a Německa v Mnichově dohodu, která zavázala Československo do 10 dnů předat Sudety Německu. Tato dohoda byla v SSSR právem nazvána spiknutím. Hranice, jejichž nedotknutelnost byla deklarována Helsinskými smlouvami, byly již mnohokrát změněny (a to z iniciativy Západu), a znásilnění Jugoslávie v Daytonu v prosinci 1995 se liší od znásilnění Československa v Mnichově v září 1938 pouze tím, že představitelé Bělehradu byli oficiálně pozváni k účasti a byli přinuceni stvrdit dohodu o přeformátování Bosny a Hercegoviny a vstupu pro Srby nepřátelského kontingentu NATO svými podpisy. Znění samotné dohody bylo diktováno USA stejně, jako Londýn a Paříž diktovaly text Mnichova Praze.

Samotná skutečnost, že na konferenci, během níž se rozhodovalo o osudu Československa, nebylo Československo pozváno, je dostatečně výmluvná. Názor Prahy nikoho nezajímá, velké mocnosti řešily své problémy na úkor malých a slabých. A samotnou desetidenní lhůtu, která, mimochodem, nebyla dodržena, Německo začalo obsazovat Sudety 1. října, nebylo možné nazvat jinak než výsměchem. Bylo zřejmé, že za tu dobu Češi nejen nestihnou přestěhovat průmyslové podniky (což jim, mimochodem, bylo dohodou přímo zakázáno), ale nebudou ani s to neněmecké obyvatelstvo organizovaně evakuovat.

Naši západní „partneři“ rádi srovnávají mnichovskou dohodu se smlouvou o neútočení mezi Německem a Sovětským svazem (kterou nazývají paktem Molotova-Ribbentropa). S pomocí jednoduchých manipulací se na SSSR klade stejná odpovědnost za rozpoutání druhé světové války jako na Německo. Standardní trik spočívá v porovnání Mnichova (po kterém válka údajně nezačala) se sovětsko-německou smlouvou, mezi jejímž podpisem a útokem říše na Polsko uběhl týden.

Machinace a falzifikace západních „historiků“ se odhalují již 80 let, ale každý rok (zejména v posledních desetiletích) počet stoupců západního pohledu rychle roste nejen mimo Rusko, ale také v naší vlastní zemi. Jaký je důvod?

Je možné samozřejmě hřešit a říkat, že jde o generace, které neviděly válku. Každoroční průvody nesmrtelného pluku však ukazují, že památka na válku je stále živá v každé ruské rodině. Důvod pochybností o správnosti našeho stanoviska ohledně předválečných politických a diplomatických manévřů tedy nespočívá ve ztrátě historické paměti nové generace, ale v nedostatečných argumentech, které domácí propaganda používá k obraně svého pozice.

Mimochodem, není třeba se bát slova „propaganda“. Tento termín v posledních letech získal negativní konotaci. Z nějakého důvodu lidé standardně předpokládají, že propaganda je něco jako klam. Ve skutečnosti to vůbec tak není. Můžete propagovat jak lživý, tak i pravdivý názor. Nejen stát, který uvádí svou pozici, ale i každý jednotlivec, vyjadřující svůj názor, se snaží zdůvodnit svou spravedlnost. To znamená, že propaguje určitý pohled na událost nebo proces tváří v tvář většímu či menšímu publiku. Veřejná obrana určitého vědeckého nebo politického postoje je jeho propaganda.

Budeme se soustředit na důkazní základnu, kterou používají domácí historici při diskusích se svými západními oponenty. Je standardní a nemění se od 40. let minulého století. Poukazujeme na to, že Západ odmítl vytvořit mechanismy kolektivní bezpečnosti, které by mohly zdržet Hitlerovu agresi, že právě Západ umožnil Německu se přezbrojit a zvýšit sílu svých ozbrojených sil, že odmítl záruky,

kteřé přece sám poskytoval východoevropským zemím, že se pokoušel Hitlerovi otevřít cestu k přepadení SSSR. To vše je opodstatněné a to vše bylo jasné generaci, která zažila válku. A také poválečné generace, které vyrostly v SSSR, v podmínkách informační uzavřenosti, nezpochybňovaly tento postoj, protože se nestřetávaly s argumenty Západu.

Informační otevřenost období perestrojky a po ní však začala situaci měnit. Definitivně se změnila s příchodem a širokým používáním internetu. Lidé, kteří se ve zralém věku setkali se zhroucením SSSR, si velmi dobře pamatují, jak miliony našich spoluobčanů, nepřipravených na zdravé posouzení alternativních informací, v jednu chvíli uvěřili, že sociální zabezpečení na sovětské úrovni lze sloučit s hojností a vysokými (podle sovětských kritérií) západními platy. Mnozí doposud nepochopili, že všeobecná rovnost a možnost stát se milionářem jsou neslučitelné v rámci jednoho politicko-ekonomického systému.

Ještě méně byli naši spoluobčané připraveni na adekvátní posouzení západní argumentace (jednoduše se s ní nikdy nesetkali a sovětská historická věda neposkytla dostatečné argumenty vyvrácení toho, co šmahem nazývala falzifikacemi). Obvinění z útoku na Polsko dosti přesvědčivě vyvrácíme (jak říkají Poláci, „bodnout do zad“). Polská vláda a vojenské vedení skutečně uprchly ze země a organizovaný odpor polských ozbrojených sil byl zlomen (v některých ohniscích pokračoval ještě dva týdny) k okamžiku, kdy Rudá armáda překročila hranici. Západní Ukrajinu a západní Bělorusko vskutku Polsko odtrhlo od SSSR ozbrojenými silami, a to i navzdory pozici vůdců západního světa, která předpokládala, že hranice (Curzonova linie) by měla být tam, kam v roce 1939 přišly sovětské jednotky. A opravdu, ani Velká Británie a Francie, ani Polsko nevyhlásily válku SSSR a Liga národů ho neuznala za agresora.

Ale Západ se neomezuje pouze na polskou otázku. Jsme obviňováni nejen a ne až tak ze smlouvy s Hitlerem, ale z jejího tajného protokolu, který stanovil vymezení sfér zájmu ve východní Evropě. A tady je situace komplikovanější. Představme si jakéhokoli nezaujatého zástupce mladé generace, kterému se říká, že, prý, 23. srpna 1939 byl podepsán tajný protokol, který stanovil vstup do sféry sovětských zájmů pobaltských států (tehdy ještě bez Litvy), ukrajinských a běloruských území z Polska, Bessarabie (jejíž zahrnutí do struktury Rumunska SSSR nikdy neuznával) a Finska. A zde západní historici dále ukazují, že za necelý rok byla všechna tato území zahrnuta do struktury SSSR, a Finsko, ačkoli se v důsledku obtížné války ubránilo, bylo nuceno učinit podstatné územní ústupky.

To jsou fakta, která sami uznáváme. Navíc neskrýváme skutečnost, že v důsledku sovětsko-finské války byl SSSR vyloučen z Ligy národů (28 států ze 40, které byly v té době členy organizace, hlasovalo pro vyloučení). Znamená to, že sovětsko-finskou válku, na rozdíl od osvobozené kampaně do Polska, tehdejší světové společenství uznalo za agresí. Také neskrýváme (a nikdy jsme neskrývali), že Rumunsko vrátilo Bessarabii po předložení sovětského ultimáta, pod hrozbou použití síly a po obdržení doporučení Berlína uspokojit sovětské nároky. SSSR nikdy také neskrýval skutečnost, že sovětská vojska byla na žádost Moskvy umístěna na území pobaltských států a že se tam okamžitě dostali k moci místní komunisté, kteří byli pobaltskými režimy před tím spolehlivě zahrnutí do vězení a do podzemí.

Jak by to měl hodnotit dnešní mladý člověk? Určitě ne tak, jak to hodnotili jeho rodiče, kteří žili v SSSR. Naše oficiální propaganda tehdy tvrdila, že SSSR altruisticky bojoval za práva pracujících po celém světě proti buržoazii. Obecně se to shodovalo s praxí, která obklopovala sovětskou skutečnost. Starší generace tak v předválečném období neviděly rozpory v akcích SSSR. Tím spíš, že většina z nich (kromě finské války) byla v souladu s politickou praxí předválečného období formalizována zcela legálně.

Dnes mluvíme o neideologizovaném pragmatickém přístupu k současné politice. Ale jde o to, že nové generace posuzují akce země v historické retrospektivě, kdy vycházejí z představ dnešní doby. To

nemusí být z vědeckého hlediska zcela správné, ale jinak tomu nemůže být.

Je obtížné dnešnímu člověku vysvětlit, že kanibalismus divokých kmenů byl legitimním jen v tom okamžiku způsobu života, ale že to bylo odporné a tabuizované již v historickém období existence lidstva. Stejně tak jsou jiné etické, politické a jiné normy dneška jednoduše extrapolovány člověkem (pokud není kvalifikovaným historikem) do minulosti.

Z hlediska norem dnešní politiky se však ocitáme v extrémně zranitelné pozici, protože hlasování v pobaltských státech o připojení k SSSR v podmínkách přítomnosti sovětských vojenských kontingentů na území těchto zemí by podle dnešních měřítek nebylo uznáno za legitimní, stejně jako by nebylo uznáno řešení územního sporu s Rumunskem pod hrozbou použití síly. Pokud je možné zabránit polských území i dnes ještě odůvodnit nutností chránit obyvatelstvo před agresorem, pak by jejich připojení k SSSR za současných podmínek nebylo možné.

A nakonec, když poukazujeme na úspěchy SSSR, které byly možné díky podpisu sovětsko-německé smlouvy, sami zdůrazňujeme skutečnost, že se nám podařilo posunout hranici o 400-500 kilometrů na západ, což byl důležitý faktor při ztroskotání plánu Barbarossa. Ukazuje se tedy, že při podpisu smlouvy jsme již předpokládali možnost „posunutí hranice“ a plánovali jsme ji využít.

Když vidíme všechny tyto rozpory a slyšíme z naší strany argumentaci, která byla relevantní ve 40. až 80. letech minulého století, představitelé nové generace vnímají západní pozici jako méně protichůdnou a více odpovídající realitě, která je obklopuje. Proto, abychom přestali fňukat, že Západ „nad námi vítězí v informační válce“ (což není pravda, protože úspěch v jednom směru není úspěchem ve válce) a abychom tuto válku začali vyhrávat, je nutné používat argumentaci, která je pro současnou politickou realitu relevantnější.

V zásadě nevidím důvod, proč bychom se měli stydět za počínání SSSR v předválečném období. To znamená, že dokud v zemi vládla komunistická ideologie, neslušelo se říkat, že Stalin chtěl z pragmatických důvodů odsunout hranici na Západ (získat větší strategickou hloubku a lepší konturu hranic v předvečer Hitlerova bezprostředního útoku na SSSR). Z ideologických důvodů nebylo možné připustit, že stát dělníků a rolníků se řídil obvyklou politickou praxí své doby a řešil své problémy na úkor slabších sousedů, místo toho, aby vznešeně bojoval za abstraktní zájmy světového proletariátu.

Teď nám nic nebrání poukázat na to, že Velká Británie a Francie, dlouho před začátkem německého útoku na západní frontě, oznámily Belgii, že se bude muset připojit ke spojencům ve válce proti Německu, protože plán Dyle předpokládal rozmístění spojeneckých sil na belgickém území (s úplným ignorováním jeho neutrality). Stejně tak spojenci plánovali okupaci neutrálního Norska (Hitler je předstihl o několik hodin), aby blokovali dodávání železné rudy do Německa z neutrálního Švédska (jehož okupace také nebyla vyloučena). Pokud by se SSSR v roce 1940 podařilo v Helsinkách dosadit komunistickou vládu, mohl by stejným způsobem strategicky ohrožovat německé komunikace. Není vyloučeno, že by to mohlo odvrátit útok Německa 22. června 1941.

Musíme připomínat operaci Katapult, během níž se britské námořnictvo pokusilo zničit francouzskou flotilu (údajně aby ji Němci nezískali, kteří si na ni podle podmínek příměří nečinili nárok). A to, že Britové a Francouzi vyvinuli a pokusili se provést operaci Pike - zničení ropných polí Baku ze vzduchu. A plánovali to provést již v roce 1940, zabránila tomu porážka Francie. Příprava akce však nebyla přerušena až do roku 1942. Po německém vpádu do SSSR byly přípravy k útoku na spojence motivovány obavami, že by Němci mohli získat ropná pole.

Jak vidíme, SSSR neudělal nic takového, co by Velká Británie a Francie neudělaly nebo neplánovaly udělat. Kromě toho ve většině případů SSSR, na rozdíl od západních zemí, zabezpečoval svou činnost minimálně nezbytnou legitimitou z hlediska stávajícího mezinárodního práva (jediné nedopatření

nastalo pouze ve finské válce). Existuje ještě jeden rozdíl od spojenců, SSSR nikdy neřešil své problémy na úkor odmítnutí na sebe dříve převzatých závazků a opravdu upřímně usiloval o vytvoření systému kolektivní bezpečnosti. Sovětská vláda provedla přechod na standardní metody ochrany svých státních zájmů té doby však až tehdy, když země čelila hrozbě agrese ze strany kolektivního Západu (Velká Británie a Francie nevyklučovaly možnost uspořádat společnou kampaň proti SSSR, pokud by došlo k jeho střetu s říší).

Někdo se obává, že uznání absence altruismu v akcích SSSR v letech 1939–40 může vést k soudním sporům a požadavkům na revizi hranic. Není tomu tak. Situace je již dávno rozehrána. Poválečné hranice v Evropě nejsou určovány změnami třicátých a čtyřicátých let, ale dohodami z Jalty a Postupimi, a také komplexem mírových smluv, uzavřených vítězi s Německem a jeho spojenci. Jejich nedotknutelnost byla nakonec stanovena 1. srpna 1975 v závěrečném aktu Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě.

A zde nás očekává další důležitý moment. Je také nutné ukázat mladé generaci, že od doby Mnichova se v mezinárodních vztazích nic nezměnilo, kromě rétoriky. Hranice, jejichž nedotknutelnost byla deklarována Helsinskými smlouvami, byly již mnohokrát změněny (příčemž z iniciativy Západu), a znásilnění Jugoslávie v Daytonu v prosinci 1995 se liší od znásilnění Československa v Mnichově v září 1938 pouze tím, že představitelé Bělehradu byli oficiálně pozváni k účasti a byli přinuceni stvrdit dohodu o přeformátování Bosny a Hercegoviny a vstupu pro Srby nepřátelského kontingentu NATO svými podpisy. Znění samotné dohody bylo diktováno USA stejně, jako Londýn a Paříž diktovaly text Mnichova Praze. Navíc pro větší přístupnost bombardovala letadla NATO v srpnu až září 1995 bosenské Srby a vůdci bosenských Srbů byli vyloučeni z procesu vyjednávání pod záminkou, že jsou vyšetřováni ICTY v Haagu.

Musíme mladé generaci ukázat, že aktivity SSSR v předválečném období nejsou něčím exkluzivním. Nejsou diktovány altruismem ani tendencí k obsazení území, ale jsou čistě pragmatickou reakcí na reálnou situaci. Jsou plně v souladu s praxí mezinárodních vztahů nejen těch let, ale i dneška. Je to normální reakce státu na ohrožení jeho bezpečnosti. Její jediný rozdíl od jednání našich západních „partnerů“ spočívá v tom, že sovětská vláda dosahovala většího efektu při slabších výchozích pozicích. Právě to nám Západ nemůže odpustit.

Stejným způsobem dnes obviňuje Rusko ze svých vlastních hříchů nebo z jednání, která jsou plně v souladu se zavedenou mezinárodní praxí, a to právě proto, že jednání ruské vlády jsou na rozdíl od akcí Západu účinná.

Časy, kdy národy světa věřily v blížící se světlou budoucnost celého lidstva, jsou dávno pryč. Nastala éra čistého pragmatismu. Není to dobré ani špatné, je to skutečnost, která nám diktuje nejen pravidla globální politické hry, ale i volbu argumentace v historických sporech. Chcete-li přesvědčit, musíte být nejprve pochopeni, a abyste byli pochopeni, musíte mluvit jazykem, který je srozumitelný generaci, kterou oslovujete.